

ΓΝΩΜΗ
ΤΟΥ ΝΙΚΟΥ ΒΕΤΤΑ

Η σημασία μιας ανοιχτής οικονομίας

Η ελληνική οικονομία είναι ιδιαίτερα κλειστή, και ειδικότερα συγκρινόμενη με αυτή άλλων χώρων αντίστοιχου μεγέθους στην Ευρώπη. Οι εξαγωγές αγαθών αντιπροσωπεύουν ένα πολύ χαμηλό ποσοστό της οικονομίας, ενώ και όσες γίνονται προέρχονται από ένα ελάχιστο μέρος των επιχειρήσεων. Οι επιδόσεις στην προσέλκυση ξένων άμεσων επενδύσεων και στην ανάπτυξη ελληνικών πολυεθνικών επιχειρήσεων στο εξωτερικό είναι ακόμη χειρότερες. Αν και η συμπίεση των εισαγωγών και στη συνέχεια η αύξηση του τουριστικού εισοδήματος κάλυψαν μεγάλο μέρος του προβλήματος του εμπορικού ελλείμματος στα χρόνια της κρίσης ενώ και οι ίδιες οι εξαγωγές αγαθών παρουσίασαν σχετική αύξηση, η συνολική εικόνα είναι αυτή μιας οικονομίας με παραγωγή προσανατολισμένη κατά κύριο λόγο στο εσωτερικό.

Πλέον, γίνεται ευρύτερα κατανοητό πως για την ισόρροπη ανάπτυξη της οικονομίας μας, οι εξαγωγές αγαθών πρέπει να αυξηθούν πολύ και συστηματικά, καθώς στον τουρισμό και στις μεταφορές μπορεί να συνεχιστούν μελλοντικά οι αναταράξεις ενώ και οι εισαγωγές καταναλωτικών όπως και κεφαλαιουχικών και ενδιάμεσων αγαθών θα αυξάνονται. Ίσως σταδιακά υπάρχει επίσης συνειδητοποίηση και του γεγονότος πως τομές στα συστήματα φορολογίας, ασφάλισης, απονομής δικαιοσύνης και εκπαίδευσης είναι ουσιαστικές προϋποθέσεις για τη βελτίωση της διεθνούς ανταγωνιστικότητας. Όσο αυτές δεν προχωρούν, οι εξαγωγές θα είναι ποσοτικά λίγες και χαμηλής αξίας. Πολύ μικρότερη κατανόηση, όμως, φαίνεται πως υπάρχει για τη βαθύτερη σημασία του ανοιχτού ή κλειστού χαρακτήρα μιας οικονομίας.

Η συστηματική ενίσχυση των εξαγωγών, δεν είναι μόνο ευεργετική για το εμπορικό ισοζύγιο και, μέσα από αυτό, για τη μεγέθυνση με μια βραχυπρόθεσμη οπτική. Η ισχυρή και συστηματική παρουσία εξαγωγών, αποτελεί συνθήκη ώστε η παραγωγή να κινείται συνεχώς κοντά ή στο όριο της καινοτομίας. Σε επίπεδο επιχειρήσεων, επιτρέπει σε αυτές να είναι κοντά σε διεθνείς αγοραστές, να ανιχνεύουν τις τάσεις της ζήτησης, να μαθαίνουν από τη διασύνδεση με την επιστημονική έρευνα αιχμής και από τον ανταγωνισμό. Τις σπρώχνει να προσαρμόζουν την παραγωγή ή ακόμη και την εταιρική τους φύση και λειτουργία ώστε να προσφέρουν καλύτερα και περισσότερο ανταγωνιστικά προϊόντα και υπηρεσίες και τελικά επιτρέπει υψηλά κέρδη. Σε επίπεδο κλάδων και οικονομίας, ένα ανοικτό σύστημα ανταλλάσσεται πολύ πιο γρήγορα τις αλλαγές στο περιβάλλον, αντιδρά στις προκλήσεις και εκμεταλλεύεται τις ευκαιρίες.

Ο χαμηλός βαθμός εξωστρέφειας και η αδύναμη παραγωγική βάση είναι οι δυο όψεις του ίδιου νομίσματος. Οι επιχειρήσεις της χώρας μας που κινούνται δυναμικά και είναι πρωτοπόρες μπροστά στις νέες μεγάλες τάσεις, τις ψηφιακές τεχνολογίες και την αυτοματοποίηση, την πράσινη ανάπτυξη και τις αλλαγές στο παγκόσμιο εμπόριο είναι σήμερα υπερβολικά λίγες για να δώσουν τον τόνο συνολικά στην οικονομία. Ο προσανατολισμός, λοιπόν, της οικονομικής πολιτικής προς τη συστηματική αύξηση των εξαγωγών είναι απαραίτητος, όχι μόνο για λόγους εμπορικού ισοζυγίου σήμερα αλλά και για τη συστηματική ενδυνάμωση της παραγωγής μεσοπρόθεσμα.

Ο Νίκος Βέττας είναι γενικός διευθυντής του IOBE και καθηγητής του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών